

ایران: ایراندا آذربایجان تورک لری ایله باغلی اینسان حاقلاری گزارشی

سنتیابر - اوکتیابر ۲۰۲۲

باشلیقلار

۳	تشبوت قروبو حاقیندا
۴	خلاصه
۵	گیریش
۶	حسابات (گزارش) حاقیندا
۷	اینسان حوقوقلاری نین پوزوماسی ایله باغلی توپلامیش معلوماتلارین تصنیفاتی
۸	آ. اؤلدورولموش اعتراضچیلار
۱۲	ب. حبس ائدیلمیش اعتراضچیلارایران حؤکومتی نین اعتراضلارا یاناشما
۱۸	سیستماتیک آیری-سئچکیلیک
۱۹	نتیجه و تؤولویه لر
۱۹	علاقه معلوماتی

تشبۆت قروپو حاقیندا

ایراندا داوام ائدن اعتراضلارین ایشیقلا ندیریلماسی اونو گۆستریر کی، ایرانین آذربایجان بۆلگه سینده اینسان حاقلاری نین پوزوماسی ایله باغلی خبرلرین وئریلمه سینده جیددی بوشلوق یارانیب. بوشلوغو دولدورماق اوچون بیز ایراندا اولان، حاضیردا آمریکا و کانادادا آکادئمیا دا اولان بیر قروپ آذربایجانلی ایرانداکی آذربایجانلیلار حاقیندا اینسان حاقلاری حساباتی نین حاضرلاماسینی آسانلاشدیرماق اوچون خصوصی تشبۆت قروپو یاراتمیشیق. بو حسابات ایرانین آذربایجان بۆلگه سینده ایران حۆکومتی طرفیندن اینسان حاقلاری پوزونتولارینی ایشیقلا ندیرماق اوچون ۱۶ حوقوق مودافییه چیسیندن عبارت ایران داخلینده کی آذربایجان اینسان حاقلاری شبکه سی ایله بیرگه حاضرلامیشدیر.

تشبۆت قروپو عضولری:

بهزاد جدی، آیووا دؤولت اونیورسیتتی نین اقتصادیات اوزره دوکتورانتی

لاله جاوانشیر، تورونتو اونیورسیتتینده تورک و عثمانلی آراشدیرمالاری دوکتورو

رامین جاببارلی، واشینگتون اونیورسیتتی نین سوسیولوگیا اوزره دوکتورانتی

ایران اعتراضلاری ۲۰۲۲: ایراندا آذربایجان

تورک لری نین وضعیتینه دایر حسابات

سنتیابر-اوتکیابر ۲۰۲۲

خلاصه

اولدوغونو ادعا ائدی لر. ۱۹۲۵-جی ایلده ایراندا پهلوی لری سولاله سی حاکیمیتته گلدی کدن سونرا حؤکومت مجبوری آسیمییلیاسییا سیاستی حیاتا کتچیردی و آذربایجانلیلارین اؤلکه حاکیمیتینده نفوذو ختیلی آزالدی.

ایسلام رژیمی، ایرانداکی اؤلکه سلطنت رژیمی کیمی، فارس لارا آذربایجانلیلار آراسینداکی فیکیر آیریلیقلارینی کیچیک حساب ائدی ب. ۱۹۸۱-جی ایلده تریزده باش وئرمیش عصیان یاتیرماق اوچون ان آغیر سلاهلاردان ایستیفاده ائتمیش ایسلام رژیمی یوزلرله آذربایجانلی اعتراضچینی قتله یئتیرمکدن چکینمه می شدی.^۱

بو گزارش (حسابات) آذربایجان تورک لری نه قارشى مؤوجود اولان عرقچیلیک و سیستمیک آیریسئچکیلیگی نظره آلاق ۱۶ سنتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده ایراندا باشلامیش اولان اعتراض دالغاسیندا اؤلدورولموش و حبس ائدیلمیش آذربایجان تورک لری نه فوکوسلاماقدادیر. بئله ائتمکده مقصد ایراندا باش وئرن اینسان حوقوقلاری پوزونتولاری نین سون گزارش لرده بالانسینی قوروماق، همچنین، سیستماتیک آیری سئچکیلییه معروض قالان قروپ اولراق آذربایجان تورک لری نین حوقوقلاری نین ”گوروغز“ قالماسینی تامین ائتمکدیر.

گزارشین بیرینجی حیصه سینده بو اعتراضلار زامانی حبس اولونان و یا گولله لنه رک اؤلدورولن بیر سیرا آذربایجانلی تورک لری حاققیندا معلومات تقدیم اولونور.

بو حسابات آذربایجانلی حوقوق مودافییه چیلری طرفیندن ۲۰۲۲-جی ایل ایران اعتراضلارینا نظر سالماقلا حاضیرلانراق، ایرانداکی آذربایجان تورک لری نین اولشیدیکلری اینسان حوقوقلاری پوزونتولاری نین سون وضعیتینی تصویر ائدی ر. تورکلر (آذربایجان تورکلری ده آدلانی ر) ایرانین ان بؤیوک اتنیک -دیل قروپو اولراق، اساساً زنجان، قزوین، همدان، البرز و تهران ویلایتلری ایله یاناشی تورکییه و آذربایجان جمهوریه تینین احاطه ائدیگی اردیبلده، قری آذربایجاندا و شرقی آذربایجاندا یاشایرلار.^۱

ایران حؤکومتی هئچ واخت اؤلکه نین اتنیک و دیل قروپلاری اوزره رسمی دموقرافیک آمار آچیقلامایب. لاکین ۲۰۱۱-جی ایلین یانواریندا تورکییه ره رسمی سفری زامانی ایرانین کئچمیش خاریجی ایشلر ناظری علی اکبر صالحی بیان ائتمیشدی کی، ایرانلیلارین قیرخ فیضی تورکجه دانیشیر:

«دئمک اولار کی، عینی دیلده دانیشیریق. ایرانلیلارین ۴۰ فیضی تورکجه دانیشیر. بو، تورکییه ایله ایران آراسیندا بؤیوک باغدی ر».^۲

آذربایجان تورکلری، تورکمانلار و قاشقایلارلا اتنیک علاقه لرینی نظره آلاق ایرانین تورک اهالیسی نین تقریباً ۴۰%-ه یاخین

۱. <https://www.fdd.org/wp-content/uploads/2021/04/fdd-monograph-iran-is-more-than-per-sia.pdf>

۲. همن بئرده

۳. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-azeris-giant-minority>

گیریش

عموم دونیا اینسان حقوقلاری بیاننامه‌سی‌نین ۱۸-جی ماده‌سینده دئییلیر: "هر کسین فیکیر، ویجدان و دین آزادلیغی حقوقو واردیر". ایران بو بیاننامه‌نی ایضالاسا دا، بدنام رپرئسسیا ماشینی قریب آذربایجان، شرقی آذربایجان، اردبیل، زنجان، اراک، قزوین و تهران اعتراضلارینی یاتیرماق اوچون کوبود شکیلده چالیشیر. بین الخلق امنیستی تشکیلاتی (Amnesty International) حاکیمی‌تین اعتراضلاری نه‌یین باهاسینا اولورسا-اولسون سیستماتیک شکیلده یاتیرماق پلانی‌نین اولدوغونو بو باره‌ده رسمی سندلری اورتایا چیخاراراق تصدیقله‌میشدیر. اعتراضچیلار ائدلمیش هوجوم نتیجه‌سینده آذربایجاندا ان آز ۱۳ شخصیتی موعیین ائدلمیش شخص گولله‌لانیب و یوزلرله اینسان یارالانیب.

آذربایجان حقوق‌شوناسلار کانون‌ونون اینسان حاقلاری کومیسسیونون صدر معاونی سینا یوسفی بیلدیریب کی، اعتراضلارین ایلک ایکی هفته‌سینده تکجه تبریزده ۱۷۰۰-دن چوخ آدم حبس ائدیلیب. بوتون آذربایجان شهرلرینی نظره آلسایدیق، بو عدد خئیلی چوخ اولاردی. حؤکومتین اینترنتی محدودلاشدیرماسی، ضررچکمیش و اؤلدورولموش شخصلرین عائله‌لرینی حده‌له‌مه‌سی حبس اولونانلارین ساینی دقیق تخمین ائتمه‌گی چتین‌لشدیریر.

قئید ائدک کی، ایراندا باش وئرن جاری اعتراضلار ایلک تکانی تهران شهری‌نین "اخلاق پولیسی" طرفیندن مهسا امینی‌نین حبس ائدلمه‌سی وئرمیشدیر. ۲۲ یاشلی مهسا امینی سنتیابری ۱۴-۵۵ تهرانی «اخلاق پولیسی» طرفیندن حبس ائدیلیب. او، ائله همین گون کومادا خسته‌خانایا آپاریلیب و سنتیابری ۱۶-۱۵ دونیاسینی دئیشیب. پولیس ادعا ائدیر کی، مهسا امینی اینفارکت (سکته) کئچیریب، آما امینی‌نین عمیسی موصاحیبه‌سینده اونون اورک خسته‌لیگینی اویدورما اؤلدنیرمیش و اونون تامامله ساغلام اولدوغونو سؤیله‌میشدیر.

بئله‌لیکله، بو خبرین درجی گئنیش میقیاسلی رئاکسییالارلا موشایعت اولوندو. بیر چوخ سوسیال مدیا ایستیفاده‌چیسی ایله یاناشی، تانیمیش مدنی‌یت، اینجه‌صنعت و ایدمان سیمالار دا باش وئرنلره غضبلرینی بیلدیردیلر و آذربایجان

گزارشین ایکنجی حیصه‌سی اساساً گزارش مولف‌لری و ایستیناد کیمی ایستیفاده ائدلمیش منبع‌لر حاقیندادیر. بو حیصه‌ده گزارش حاضرلایانلار و بو گزارش حاضرلاماق اوچون ایستیفاده ائتدیکلری ایستینادلار حاقیندا معلومات وئریلیر.

گزارشین اوچونجو حیصه‌سینده حسابات‌ین متودولوژیسی، معلوماتلارین توپلانماسی و آراشدیرما چرچیوه‌سی‌نین فورمالاشدیریلماسی پروسئس‌لری ایضاح ائدیلیر.

ایرانین دیگر بؤلگه‌لرینده اولدوغو کیمی، آذربایجانلیلارین یاشادیغی ویلايتلرده ده اینسانلار دیگر اتیک و دینی حقوقلاری ایله یاناشی آزادلیق طلبی ایله نومایشلر کئچیرمه‌یه باشلایبیلار. حاکیمیت قوه‌لری ایسه، اعتراضلار باشلایان کیمی درحال آذربایجانلیلارین اعتراضلارینی داغیتماغا باشلامیشدیر. گزارشده سؤزگندن اعتراضلار زامانی آذربایجان بؤلگه‌سینده باش وئرمیش اینسان حاقلاری پوزونتولاری ایضاح ائدلمکده‌دیر. آذربایجان حقوق‌شوناسلار کانون‌ونون اینسان حاقلاری کومیسسیونون نایب رئیس سینا یوسفی‌یه گؤره، اعتراضلارین ائله ایلک ایکی هفته‌سینده تبریزده پولیس و سپاه قوه‌لری ۱۷۰۰-دن چوخ اعتراضچینی حبس ائدیب. بوتون آذربایجان بؤلگه‌سی اوچون حبسلرین میقیاسینی حسابلاماق چتین‌دیر. بونولا بئله، حبس ائدیلنلردن ۱۱۲-سین و گولله‌لنهرک اؤلدورولن ۱۳ اعتراضچی‌نین کیملیگینی تصدیقله‌یه بیلیمیشیک.

ضررچکمیش و اؤلدورولموش شخصلرین عائله‌لری‌نین، حال شاهیدلری‌نین، هابئله ایران داخیلینده کی آذربایجانلی اینسان حاقلاری مودافیه‌چیلری و بین الخلق اینسان حاقلاری تشکیلاتلاری‌نین وئردیگی معلوماتلار تصدیق ائدیر کی، ایران پولیسی و کشفیاتچیلاری (اطلاعات)، سپاه و بسیج قوه‌لری ایله بیرلیکده اعتراضچیلاری و چوخلو ساید اینسانی بیرباش آتسه توتوبلار. بونا باخمایاراق، ایران حؤکومتی اعتراضچیلارین اؤلدورولمه‌سینی اینکار ائدیر. حسابات همچنین یارانان و اؤلن اعتراضچیلارین ایشلری‌نین آراشدیریلماسی‌نین قارشیسینی آلماق اوچون حاکیمیتین ضررچکمیش و اؤلدورولموش شخصلرین عائله‌لری ایله نجه رفتار ائتدیگینی تصویر ائتمکده‌دیر.

گۆره ده، آمریکا و کانادادا یاشایان آذربایجانلی حقوق مودافیه چیلری ایران داخیلینده کی آذربایجانلی حقوق مودافیه چیلری ایله علاقه لریندن ایستیفاده ائنده رک، قریب آذربایجان، شرقی آذربایجان، اردبیل، زنجان، قزوین ویلایتلرینده اینسان حاقلاری نین وضعیتینی ایله باغلی حسابات حاضرلابیلار. تأسف کی، بین الخلق اینسان حاقلاری معروضه چیلری نین (گزارشگر) اساساً بو رگیونلارین (منطقه) معلوماتلارینا لازیمی قدر چیخیشی (دسترسی) یوخدور. حال بوکی سون خبرلرین تحلیلی گؤستردی کی، حؤکومت اوجقار بؤلگه لرده فارسلا نیسبتده قئیری-فارسلا دها سرت شکیلده باسقی ائدیر. آذربایجان، بلوچستان و کوردستاندا اعتراضچیلار ایران حؤکومتی طرفیندن وحشیجه سینه قتله یئتیریلیب. شاهیدلردن، قوربانلارین عائله لریندن الده ائدیلیمیش، درج اولوموش معلوماتلاردان و اعتراضچیلاردان توپلانمیش ثبوتلار اساسلاراق دئییه بیلریک کی، تهلوکه سیزلیک و سپاه قوه لری اعتراضلاری بوغماق اوچون قصداً اولدو سلاحدان ایستیفاده ائدیر. مثلا، بؤیوک بریتانیادا یترلشن «بلوچ آکتیویستلری کامپانیاسی»^۴ زاهداندا گولله ننه رک اولدورولن ۹۶ نفرین آدینی آچیقلایب و ۳۰ سئتیابر ۲۰۲۲-جی ایل تاریخینده باش وئرمیش نومایش زامانی ۳۰۰-دن چوخ آدامین گولله یاراسی آلاق یارانان دیغینی آچیقلایب.

ایران حاکیمیتی مسئله ایله باغلی مستقل آراشدیرمانی رد ائدیب. همچنین، ایران حاکیمیتی اعتراضچیلار قارشى هر هانسی تعضیقین (سرکوب) اولدوغونو اینکار ائدیر. حاضیردا آذربایجاندا اعتراضلار داوام ائدیر و شبکه واسطه سیله اولن، یارانان و حبس اولونان اعتراضچیلار حاقیندا معلوماتلار توپلانیر. ایراندان کناردا و ایران داخیلینده یاشایان آذربایجانلی حقوق مودافیه چیلری، ضررچکمیش و اولدورولموش شخصلر حاقیندا معلوماتی شاهیدلر، قوربانلارین یاخینلاری، ویدئولار، یئرلی خبر رسورساری (منبع) و ژورنالیستلر واسطه سیله توپلاماقدادیر.

بؤلگه سینده مجبوری حجاب سیاستینه قارشى نومایشلر باشلادی. تبریز اونیورسیتتینی نین طیب اویرنجی لری سیستماتیک گئندر (جنسیتی) برابر سیزلیگینه و اخلاق پولیسینی نین قادینلار قارشى زوراکیلیغینا اعتراض ائتدیلر. همچنین، تبریز طیب علملری اونیورسیتتینی نین اویرنجی لری اللرینده آذربایجان تورکجه سینده یازیلیمیش «قادینلار قارشى زوراکیلیق سیاسیدیر» و «اللرینی بدنیمدن چک» یازیلی پلاکاتلار توتاراق باش وئرمیش زوراکیلیق آکتینا اعتراضلارینی بیلدیردیلر.

بیر نئچه گون سونرا نومایشلر سیاسی چالارلار آلاق یئنی سویه یه کئچمه یه باشلادی. اعتراضچیلارین طلبلری آراسیندا ایسلام رژیمینی لغوی ده یئر آلاماقدادیر. ۲۰ سئتیابر ۲۰۲۲-جی ایل تاریخینده اعتراضچیلار طرفیندن «آزادلیق، عدالت، میللی حؤکومت» کیمی سیاسی شوعارلار سسلندیریلیب. بو، اورمییا، اردبیل، زنجان و دیگر شهرلرده ده آذربایجانلی نومایشچیلر آراسیندا مشهور شوعاردیر.

اعتراضلار باشلادیقدان سونرا ایران حاکیمیتی آذربایجاندا نومایشلری بوغماق اوچون چئویک پولیس، اینقیلاب کتشیچیلرینی، بسیج حربی لشدیریلیمیش قوه لرینی، ایران ایسلام جمهوریتی نین حقوق-موحافیظه کوماندانلیغینی و مولکی گئیملی تهلوکه سیزلیک مامورلرینی سرفر (بسیج) ائدیب. اورتایا چیخیمیش سندلر ایران رسمیلرینی نین اعتراضچیلار قارشى سرت اوصوللار تطبیق ائتمه سی ایله باغلی یئنی تفرووعاتلار تقدیم ائدیر. ایرانین عالی حربی اورگانی بوتون ویلایتلرده کی ساحلی قوه لرین کوماندیرلرینه نومایشچیلرله «جددی قارشیدورما» آپارماغی تاپشیریب. سرانجامدان سونرا یارانانلارین، حبس اولونانلارین و اولنلرین سایی اهمیتی درجه ده آرقمیشدیر.

حسابات حاقیندا

عمومیتله، اینسان حاقلاری تشکیلاتلاری ایرانین اوجقار یئرلریندن، خصوصاً ده میلی-مدنی حوقوقلارین داواملی شکیلده پوزولدوغو بؤلگه لردن چوخ آز دانیشیلار. بونا

اینسان حقوقلاری نین پوزوماسی ایله باغلی

توپلامیش معلوماتلارین طبقه بندی سی

مدیا پروفیللری اساسیندا موعیین ائدیلیب. بعضی حاللاردا تهلوکه سیزلیک اورگانلاری قوربانلارین یاخینلارینا تزییق گؤستریر کی، نومایشچیلری پایتاختدان کناردا اؤز شهرلرینده دفن ائتسینلر. بو حالدا قوربانلارین منشأی موعیین ائدیله بیلیر. بو گونه قدر بیز ایرانین آذربایجان بؤلگه سینده اؤلدورولن ۱۳ اعتراضچی نین کیملیگینی دقیق لشدیره بیلیمشیک. آشاغیداکی جدولده اعتراضلارین قوربانلاری حاقیندا اطرافلی معلومات وئرلیر.

اعتراض آکسییالاریندان الده ائدیلن گؤروتولر و ایراندان درج اولوموش حساباتلار گؤستریر کی، شرقی آذربایجان، زنجان، قزوین، اردبیل، تهران و قربی آذربایجاندا اعتراضچیلار مجبوری حجابا، قادین حقوقلاری مسئله لرینه قارشى چیخاراق اتیک حقوق و آزادلیقلاری مودافییه ائدیرلر. اعتراضچیلار ایسلام جمهوریه تینین رهبرلیگینه، او جومله دن عالی رهبرینه قارشى چوخلو شوعلارلار سسلندیریلر. آرتیق نومایشلر زامانی حؤکومتین اعتراضچیلاری سیخیشدیرماغا باشلاماسی نین یانی سیرا چوخلو سایدا اعتراضچی تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن حبس ائدیلیب، شیکست ائدیلیب و اؤلدورولوب. اؤلدورولنلرین اکثریتی حقیقی گولله ایله اؤلدورولوب.

تهراندا و آذربایجانلیلارین یاشادیغی دیگر آیری شهرلرده ضررچکمیشلر حاقیندا معلوماتین الچاتان اولماماسی سببیدن آذربایجانلیلارین ایتکیلرینی آسانلیقلا موعیین ائتمک مومکون دئییل. بونا باخمایاراق، بو تیپ معلوماتلاردان بعضیلری دفن ویدئولاری، عائله عضولری نین ایفاده لری، حقوق مودافییه چیلری نین آراشدیرمالاری و قوربانلارین سوسیال

آ) گولله لنمیش اعتراضچیلار

شکیل	دوغوم ایلی	ایشی	شهر	جنسیت	آدی
	۲۰۰۴	اویرنجی	زنجان	کیشی	مهرداد قربانی
	۲۰۰۶	اویرنجی	زنجان	کیشی	مهدی موسوی
	۱۹۹۹	ایشچی - رسپشن	کرج	قادین	حدیث نجفی
	۲۰۰۶	اویرنجی	کرج	قادین	سارینا ایسماعیل زاده
	۲۰۰۶	اویرنجی	اورمییا	کیشی	نیما شفیق دوست
	۲۰۰۶	اویرنجی	اردبیل	قادین	اسرا پناهی
	۱۹۸۲	محسن	قزوین	کیشی	جواد حیدری
	۲۰۰۴	ایشچی	مشکین شهر	کیشی	اسماعیل حیدری

	۱۹۸۴	اویرنجی	اراک	کیشی	سینا ملایری
	۱۹۷۰	دکتر	زنجان	قادین	پریسا بهمنی
	بللی دئیل	اویرنجی	قربی	کیشی	رضا اسماعیلزاده
	۲۰۰۰	بللی دئیل	قربی آذربایجان	قادین	نسیم صدقی
	۱۹۹۲	دوکانچی	تهران	کیشی	محسن موسوی

ویدئو و فوتولاردا قوربانلارین باشلاریندان گولله لندیگی گؤرونور. حدیث نجفی دؤیوش گولله لریندن آچیلیمیش آتش نتیجه سینده اؤلدورولوب. آناسی و باجیسی بیلدیریلر کی، تهلوکه سیزلیک قووه لری حدیثین جسدینی تحویل وئرنده اونون اوزونده گولله یاراسی گؤرولر. اونون قادین حوقوقلاری ایله باغلی فعالیتی اولوب- اولمادیغینی تصدیق ائده بیلمه دیک، لاکین، حدیثین اینستاگرام و تیک توک حسابلاریندا تورک پوپ و آذربایجان ماهنیلارینا رقص ائتمه سی، سون گئنیش یاییلمیش رقص ترندلرینه قوشولماسی اونون مجبوری حجاب قایداسینا قارشى اولدوغونو دئمیه اساس وئریر. ان سون اینستاگرام حکابه سینده او، یازمیشدی: ”هیجانلا اعتراضلارا گئدیرم. بیر نئچه ایلدن سونرا گئریه باخیب اؤزومو خوشبخت حیس ائتمک ایسته ییرم کی، اعتراضلاردا ایشتیراک ائدیم و هر شئی دیشدی“.

تأسف کی، ایراند دینیندن و میلیتیندن آسیلی اولما یاراق بوتون قادینلار اوچون اجتماعی یئرلرده حجاب مجبوریدیر. ۲۳ یاشلی حدیث آذربایجانین یئنی نسلی نین نوماینده سی ایدی. او، آذربایجان مدنییتیندن، قادین و میلی حوقوقلاردان خبردار ایدی. او، اینستاگرام حسابیندا دبل گئیملر پایلاشماغی، تورکجه آلتیازیلار و ترجمی-حالی ایله حجابلی و حجابسیز ساچ دوزومونو نومایش ائتمه گی چوخ سئویدی. او، اینستاگرام بیوسوندا تورکجه «باشقا من وارسا یئرمی دولدور» یازیب. او، قادین حوقوقلارینى طلب اندرکن گولله لنه رک اؤلدورولن آکتیویست کیمی آذربایجان مقاومتی نین سیمولونا چئوریلیب.

مهرشهردن اولان ۱۶ یاشلی سارینا ایسماعیلزاده، کرجده ۲۱ سئتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده عوموم اؤلکه اعتراضلاری زامانی ایران ایسلام جمهوریتی نین قووه لری طرفیندن اؤلدورولوب. یئرلی خبرلره گؤره، بو یئنی یئتمه نین آناسی قیزی نین اؤلومونه دؤزه بیلمه ییب ایتیچار ائدیب.

۲۲ سئتیابر ۲۰۲۲، جاواد حیدرنی قزوین نین میلیت پارکی یاخینلیغیندا گولله ییلر و آدیغی خسارتین آغیرلیغیندن و طبیعی یاردیم گؤستریلمه دیگیندن بیر نئچه ساعت سونرا دونیاسینی دیشیب.

جاواد حیدری حاضیردا قزوینده باش وئرن اعتراضلارین یگانه قوربانیدیر کی، کیملیگی موعیین لشیب. او، یاخین مسافه دن قورشونلا وورولوب و آغیر قاناخما نتیجه سینده

تبریز نومایشیندن بیر گون سونرا ۲۱ سئتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده زنجان دا بو اعتراضلارا قوشولوب. زنجاندا اعتراضچیلارین توپلاماسی چارشنبه گونو ساعت ۱۸:۰۰ حدودوندا باشلایب و تدریجاً شهرین دیگر اساس حیصلرینه یاییلیب. اعتراض ائدن وطنداشلارین سایینین آرقماسی نین آردینجا پولیس و تهلوکه سیزلیک قووه لری دیه نکلرله وطنداشلارا هوجوم ائدیپ، گؤز یاشاردیجی قاز آتیب و بیرباشا اوو توفنگیندن اعتراضچیلارا آتش آچیب. مئتال گولله و دیه نک ضربه لری نتیجه سینده بیر نئچه وطنداش یارالانیب. پولیس و تهلوکه سیزلیک قووه لری اعتراضلاری دایاندرماق اوچون بیر چوخ واسطه و موختلیف اوصوللاردان ایستیفاده ائدیپ. اعتراض آکسییالاری زامانی مهرداد قوربانى و مهدى موسوی ۲۱ سئتیابر ۲۰۲۲-جی ایل چارشنبه گونو رژیمن قووه لری طرفیندن گولله له نیب. یئرلی خبرلر مهدی موسوی نین ۵ آتش، باشینا و بدیننه وورولموش چوخ سالی دیه نک ضربه لری نتیجه سینده اؤلدورولدیونو تصدیق له ییب. مهدی موسوی گولله لنه رک جمعی ۱۶ یاشیندا ایدی.

مهدی موسوی نین جنازه سینى عائله سینه تحویل وئرله ییب. مامورلار اونون دفینده ایشتیراک ائتمه یه یالنیز عائله سینه ایجازه وئردیلر. مهدی موسوی نین جنازه سی خسته خانادان بیرباشا زنجانین بهشت زهرا قبریستانلیغینا آپاریلمیش، یاخینلاری و دیگر زنجان وطنداشلاری نین ایشتیراکی اولمادان و یالنیز بیر نئچه عائله عضونون ایشتیراکی ایله دفن ائدیلمیشدیر.

تهلوکه سیزلیک اورگانلاری مهدی موسوی نین عائله سی نین اونون ایسلام جمهوریتی نین پولیس امکداشلاری طرفیندن اؤلدورولدیونو بیلدیله جی تقدیرده دیگر عائله عضولرینی ده حبس ائده جکلری و ”آرادان قالدیراجاقلاری“ ایله حده له ییلر. عینی زاماندا زنجاندان اولان بیر نئچه نفر بو شهرده کی اعتراضلار زامانی ۳-۵ نفر آرا لیغیندا اینسانین هلاک اولدوغونو بیلدیریر. لاکین، بو فاکتی دقیق لشدیرمک چوخ چتیندیر و بیز دیگر اؤلدورولموش شخصلرین کیملیگینی تصدیق ائده بیلمه میشیک.

۲۱ سئتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده کرجده تهلوکه سیزلیک قووه لری نین آدیغی آتش نتیجه سینده ۲۳ یاشلی حدیث نجفی قارین، بویون، اورک و الیندن آلتی گولله یاراسی آلاق یارالانیب و کرجده کی قائم خسته خاناسینا آپاریلدیقان سونرا دونیاسینی دیشیب.

دیشلەمەسی سببىندن اۆلدويونو آچىقلامىشىدىر.

ديگر قوربان **اسرا پناهى** ايسه اوكتيابرىن ۱۴-۵۵ اردبيل ويلايتىندە تهلوكەسىزلىك قوولەرى طرفىندىن دۆيولەرك اۆلدورولوب. اردبيلدەكى شهيد لىسى مکتىپىن بەزى ديگر طلبەلەرى دە حۆكومتىن تشكىل اتىدىكى يوروشونە قاتىلماقدان ايمتىناع اتىدىكلەرى اوچون حبس اتىلىپلەر. ۱۵ ياشلى شاگرد اسرا پناهى وحشىجەسىنە دۆيولموش، داخلى قاناخما نتيجهسىندە وفات اتتىمىشىدىر.

اوكتيابرىن ۲۲-۵۵ اراكدان اولان ۳۸ ياشلى **سینا ملابرى** اعتراضلار زامانى تهلوكەسىزلىك قوولەرى طرفىندىن اۆلدورولوب.

تهلوكەسىزلىك قوولەرىنن آچدىغى گوللە نتيجهسىندە دوكتور **پارىسا بهمنى** اۆلدورولوب. پارىسە بهمنى عومومى جراح ايدى. او، اوكتيابرىن ۲۶-۵۵ تهران طيب سىستىمىنن بيناسى قارشىسىندا حكىملەرىن اعتراضى زامانى ايران تهلوكەسىزلىك قوولەرىنن آمانسىز هوجومو نتيجهسىندە گوللەلەنىپ و اۆلدورولوب.

شريف تكتولوژى اونيورسيتتىنن يوخارى كورس طلبەسى **رضا اسماعيلزاده** صيفتىنە آچىلان آتشلە اۆلدورولوب. اونون جسدی چالدىراندا عائلەسىنە تحویل وئریلیپ. او، شريف اونيورسيتتىنن باش وئرن قارشىدورمادا گوللەلەنىپ. رضا اوكتيابرىن ۲۵-۵۵ چالدىراندا باسدیرىلمىشىدىر.

اوكتيابرىن ۳۱-۵۵ اورمىيا-قربى آذربايجانداكى اعتراضلار زامانى ۲۲ ياشلى **قىز نسيم صدقى** تهلوكەسىزلىك قوولەرى طرفىندىن اۆلدورولوب. نسيم صدقى نومايشلەردە تهلوكەسىزلىك قوولەرىنن بىرباشا آتشی نتيجهسىندە هلاک اولوب. عائلەسى اونون اۆلوم سببىنن بدبخت حادثە كىمى آچىقلاماق اوچون تهلوكەسىزلىك اورگانلارىنن تضييقى آلتىندادير. اونون جنازەسى نوپابرىن ۲-۵۵ جىددى تهلوكەسىزلىك تدبىرلى ایلە شاهيندژ قىبرىستانلىغىندا دفن اتىلىپ.

بىر نتيجه ساعت سونرا دونياسىنى ديشىپ. اطلاعاتىن عائلەیه وئردىگى گۆرۆشدن چىخان نتيجهلەر گۆرە، او، اومبا ناحیهسىندىن گوللە ياراسى آلىپ و گوللە بدنىنى دىلب كنجىپ. بو او دىمكىدىر كى، گوللە اونا چوخ ياخىن مسافەدن و آرخادان دىيب كى، بدنىنن او بىرى طرفىندىن چىخىپ.

اطلاعات قوولەرى جاواد حىدرىنن عائلەسىنە بىلدىرىلەر كى، جاواد درحال دفن اتىلمەلىدىر؛ عكس حالدا (تهلوكەسىزلىك قوولەرى) اونو ايستەدىكلەرى يئردە دفن اتدەجىكلەر. حتى اطلاعات واسطەچى ایلە خبر دە گۆندىرىلەر كى، جاوادىن قضا(تصادف) نتيجهسىندە اۆلدويونو اعلان اتتىنلەر. بونا باخمايلاق، عائلە عضولرى تهديدلەر محل قويمايب: ”بىرىمىزى ايتىرمىشىك، باشقالارىنى دا ايتىرمك قورخوموز يوخدور“. جاواد حىدرى اينسان ايزدىحامى موشايعتى ایلە دفن اولموشدور.

اردبيل ويلايتىنن مشكىن شهرىنن قورد تپە كندىندن اولان ۱۸ ياشلى **اسماعيل حىدرى** سنتيابرىن ۲۳-۵۵ قتلە يئتيرىلپ. او، مازاندارانىن نىشتارود شهرىندەكى موتلقودا تك ياشايير و كندەكى واليدىنلرینه پول گۆندىرمك اوچون چۆركخانادا ايشلەيىرمىش.

اصلاً تارىم-زىجان شهرىندىن اولان محسن موسوى اوكتيابرىن ۸-۵۵ ايران اسلام جمهورىيتىنن تهلوكەسىزلىك قوولەرى طرفىندىن اۆلدورولوب. ۳۰ ياشلى **محسن موسوى** شنبە گونو، اوكتيابرىن ۸-۵۵ تهران بازارىندا باشىنا ديه نكدن آلدىغى آغىر ضربهلەر نتيجهسىندە اۆلدورولوب. تهلوكەسىزلىك قوولەرى اونون تهراندا دفن اتىلمەسىنە مانع اولوب و اوزاق بىر شهردە دفن اتىلمەلى اولدوغونو بىلدىرىلەر. موسوىنن عائلەسى محسنىن جنازەسىنى دوغولدوغو تارىم شهرىنە آپارىپ و او، اورادا دفن اتىلىپ.

آذربايجان ويلايتىندەكى يئرلى منبعىن معلوماتىنا گۆرە، اوكتيابرىن ۱۶-۵۵ نىما شفىق دوست اورمىيادا تهلوكەسىزلىك قوولەرى طرفىندىن اۆلدورولوب. **نىما شفىق دوست** وحشىجەسىنە دۆيولەرك حبس اتىلىپ. پوليس شۆبەسىندە نىمانىن قان آخماسى اولسا دا، تهلوكەسىزلىك قوولەرى اونو درحال خستەخانايا كۆچورمەيىلەر و اۆلمەسىنە ايجازە وئرىلەر. خستەخاناي نىمانىن اۆلدويو پوليس شۆبەسىندىن ايكى دىققلەلىك مسافەددىر. حۆكومت، نىمانىن ايت

(ب) حبس اولوموش اعتراضچیلار

حبس خاناسینا کۆچورولبلر. او، آسم خسته لیگیندن اذیت چکیر. شددتلی هوجومو نتیجه سینده آتیلانین بورنو سینمیش، اوزونون و بدنی نین موختلیف ناحیه لری یارالامیش و گۆرمیشدیر.

آتیلار ارفعی نین ایشی تبریز باش اینقیلاب بازپرسی دادراسینین ۱۵-جی شۆبه سینده (طباطبایی کومپلکسی) گۆندریلیب. پرونده نین بازپرسی اونا ۴ میلیارد ریال گیروو تعیین ائدیب. ”تبریز سپاهی نین تهلوکه سیزلیک ایداره سی آتیلانین مووقتی آزادلیغا بوراخیلما سی نین قارشیسینی آلیر.“ ایشین بازپرسی آتیلار ارفعی نین عائله سینده دندیکلرینه اساساً، ۱۶ یاشلی یئنیتمه ”سوسیال شبکلر واسطه سیله وطنداشلاری اغتیشاشلار تشکیل ائتمک و تشویق ائتمک“، ”کوچه اغتیشاشلارینا رهبرلیک ائتمک“ و ”مولکه زیان وورماق“ دا اتهام اولونور. نهایت، او، گیروو موقابیلینده مووقتی آزادلیغا بوراخیلیب. او، سربست بوراخیلیدان سونرا واتس آپدا-دا گونده لیک صؤحبتلرینده تورک-آذربایجان ادبی سؤزلریندن ایستیفاده ائدیگینه گۆزه ان آغیر ایشگنجهره معروض قالدیغینی بیلدیریب.

محمد نژاد سنتیابرین ۲۱-۵۵ تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن حبس ائدیله رک تهرانداکی فشافووه حبس خاناسینا کۆچورولوب. او، ماراغا شهریندن قری آذربایجان ویلایتیندیر. محمد نژاد شریف اونیورسیتتینده هوافضا موهندیسلیک ایختیصاصی اوزره تحصیل آلیر. او، بازپرسی نین داوام ائدیریلمه سین گۆزله مک موقابیلینده ضامنه بوراخیلیب.

اردبیلده محسن محسن زاده چارشنبه گونو، سنتیابرین ۲۱-۵۵ ده جیرال پارکیندا حبس ائدیلب. همچنین، آذربایجانلی فعاللار عسگر اکبرزاده و سعید صادقی فر سنتیابرین ۲۲-۵۵ حبس ائدیلب. جومه آخشامی سحر ساعت دؤرد راده لرینده تهلوکه سیزلیک قوه لری فعال عسگر اکبرزاده نی ساخلایب. دیگر فعال سعید صادقی فر جومه آخشامی سحر ساعت اوچده اردبیل شهرینده ایش یئرینده مولکی گئیملی (لباس شخصی) مامور طرفیندن حبس ائدیلب. همچنین، اردبیلده ساخلانیلانلار آراسیندا میثم جولانی ده وار. ۶ اکتیابر ۲۰۲۲-جی ایله محسن محسن زاده، عسگر اکبرزاده، میثم جولانی و سعید صادقی فر اطلاعات ناظرلیگی نین تجریدخاناسیندان (بازداشتگاه) اردبیلین مرکزی حبس خاناسینا کۆچورولوب. اولار قارشى اتهاملار اردبیل دادگاهی نین ۷-جی شۆبه سی

شنبه گونو، سنتیابرین ۱۷-۵۵ تهلوکه سیزلیک قوه لری عرفان شاهبازی و حامد پورطالب حبس ائدیبلر. اولارین سون وضعیتتی ایله باغلی هئچ بیر معلومات وئریلمه ییب.

سنتیابرین ۲۰-۵۵ بیر نئچه مولکی گئیملی (لباس شخصی) تهلوکه سیزلیک ماموری مهدی حمیدی شفیقی دؤدوکدن و آتوموبیلی نین شوشه لرینی سیندیردیکدان سونرا حبس ائدیبلر. تهلوکه سیزلیک قوه لری مهدی حمیدی نین آتوموبیلینی ده موصادیره ائده رک آپاریبلار. اونا حبس ائدیکن سونرا یایملانان فوتودا اوزونده گولله یاراسی اولدوغو آشکارلانیب. اکتیابرین ۲۷-۵۵، محکمه پروتسی نین سونونا قدر ۲۰۰ میلیون تومن (۶۲۵۰۰ دولار) گیروو قویماسی موقابیلینده تبریزین مرکزی حبس خاناسیندان آزاد ائدیلب.

سون معلوماتلار تبریزده کوتلوی حبسلردن خبر وئیر. سنتیابرین ۲۰-۵۵ حبس اولونان بیر نئچه نفر بو شهرین تهلوکه سیزلیک پولیسینی ساخلاما مرکزینده کۆچورولوب. عینی زاماندا تبریزده فرید حسینی آذر، آتیلار صادقی فر و رامین بهزاد، تبریز ایسلام صنعتی اونیورسیتتی نین گرافیکا دانشکده سینین طلبه سی احمدرضا افشار حبس ائدیبلر.

رامین بهزاد تبریزده عسگردیر. او، حؤکومتین اعتراضچیلارا قارشى سرکوبدا ایشتیراک ائتمه دیگی اوچون حبس ائدیلب. او، اکتیابرین ۱۵-۵۵ تبریزین مرکزی زندانیندن مووقتی اولاراق ضامنه بوراخیلیب.

سنتیابرین ۲۰-۵۵ تهلوکه سیزلیک قوه لری امیر محسن بنای کاظمین ائونه باسقین ائده رک اونا حبس قراری اولمادان حبس ائدیلب، سونرا ایسه تبریزین مرکزی حبس خاناسینا کۆچورولبلر. بو آذربایجانلی فعال چارشنبه آخشامی، اکتیابرین ۲۵-۵۵ ۴ میلیارد تومن (۱۲۵ مین دولار) گیروو موقابیلینده حبسدن آزاد ائدیلب.

آتیلار ارفعی سنتیابرین ۲۱-۵۵ تبریزده حبس ائدیلب. اونون حبسیندن سونرا مامورلر ۱۶ یاشلی آتیلانی بسمینچ

بهرین حبس خاناسیندا ساخلانیلان محبوسلارین سای ۵۰- دن چوخودور. ابهرده اعتراض آکسییاسی کتچیریلرکن، سعیده مرادی، علیرضا رضوی و علی مقصودی تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن حبس ائدیلب. حبس ائدیلبیکدن سونرا اونلار زنجان و سفرآباد حبس خانالارینا کؤچورولوبلر.

سنتیابرین ۲۲-۵۵ شرقی آذربایجان ویلایتی نین ملکان شهرینده کتچیریلن نومایشده چوخلو سایدا اینسان حبس ائدیلب. مینا رحمانی، مهری گل افشان، رومینا رحمانی، امیر حسین خلیل زاده، علی زحمتکش، میثم زحمتکش، ۱۵ یاشلی شاگرد عسل پناهی و مهدی کریم پور تهلوکه سیزلیک و پولیس قوه لری طرفیندن حبس ائدیلب. سنتیابرین ۲۸- ۵۵ ملکان دا بهنام منجمی ائوینده حبس ائدیلب. همچنین مولکی گئیملی مامورلار امیر صادقانی ایش یئرینده حبس ائدیبلر.

عسل پناهی تبریزین مرکزی حبس خاناسینا کؤچورولوب. عسلین تلفون زنگلری ائتمه سینه ایجازه وئریلمه ییب.

رومینا رحمانی حبس ائدیله رک ۲ آیلیق کؤرپه سی ایله بیرلیکده ماراغا حبس خاناسینا گؤندریلب. بیر نچه گوندن سونرا ایرانین محکمه حاکیمی نین امکداشلاری ۲ آیلیق آذربایجانلی کؤرپه آرتیانی ماراغا حبس خاناسیندا آناسیندان آیراراق حیات یولداشینین عائله سینه تحویل وئریبلر. درج ائدیلمیش معلوماتا گؤره، رومینا رحمانی حاضیردا ماراغا حبس خاناسیندا سلولدادیر و «آنایا کؤرپه سی نین سسینی بئله ائشیتمه یه ایمکان وئرمیرلر، گؤروشونه، دانشماسینا قاداغا قویولار.» رومینا و مینا رحمانی، مهری گل افشان ملکاندا عائله توپلانیتسیندا حبس ائدیلبلر.

سنتیابرین ۲۳-۵۵ عرفان زرده نی تبریزده حبس ائدیبلر. تأسف کی، اونون حبسی نین سببی و هارادا ساخلاندیغی باره ده هئچ بیر معلومات درج ائدیلمه ییب. اوکتیابرین ۱۵-۵۵ عرفان زرده نین آناسی اوغلونون حبسینه اعتراض اولاراق تبریز داسراسینین قارشیسیندا آکسییا کتچیریب.

بوندان باشقا، محمد سیامک نیا، کینورژیسسور (کارگردان) آرش عفتی، احد افسر، سامان عبداللهی، آتیلا صادقی فر و بابک فرحمندی سنتیابرین ۲۴-۵۵ تبریزده حبس ائدیلبلر.

خلیل مرادی و بهرام جعفری سولدوزدا حبس ائدیلب. بو اینسانلارین وضعیتینی ایله باغلی هله ده قئیری-معینلیک و

طرفیندن ایره لی سورولوب و اینقیلاب داسراسیندا اتهاملارین «اؤلکه نین تهلوکه سیزلیگینه قارشى توپلاشماق و سوؤده لشمه و ایران ایسلام جمهوریتی نین سیستیمینه قارشى تبلیغات» اولدوغونو بیلدیریب. محسن محسن زاده محکمه پروئسی نین سونونا قدر ۴ میلیارد ریال گورو قویدوقدان سونرا اردبیل مرکزی حبس خاناسیندان آزاد ائدیلب. عسگر اکبرزاده ۳ نوپابر ۲۰۲۲- جی ایله ده بیر میلیارد ریال گورووا آزادلیغا بوراخیلیب.

هاله ارشادی، ابراهیم پاکدل، رضا قربانی، بابک هم رنگ، امیر قاضی زاده و سجاد مجیدی سنتیابرین ۲۲-۵۵ اردبیل شهرینده کتچیریلن اعتراض آکسییالاریندان سونرا ایرانین تهلوکه سیزلیک قوروملاری طرفیندن حبس ائدیلبلر. بو وطنداشلارین ساغلاملیق دورومو ایله باغلی معلومات یوخدور، بئله کی، تهلوکه سیزلیک اورگانلاری عائله و یاخینلارینا معلومات وئرمکدن امتیناع ائدیبلر. کشفیات قوه لری فعاللارین «اردبیل حبس خاناسی نین حربی حیصه سین» کؤچورولدویونو آچیقلائیپ. اردبیل حبس خاناسی نین حربی بؤلمه سی عسگرلرین جزالاندیریلماسی اوچون ایستیفاده اولونور.

عینی زاماندا، شهرده اعتراضلارین باشلاماسی ایله اردبیل حبس خاناسیندا حبسده اولان سیاسی محبوس عباس لسانی تلفون دانیشیق لاری ائتمک حوقوقوندان محروم ائدیلب.

تبریزده یاشایان گنج آذربایجانلی یازیچی امین بهزاد ایران ایسلام جمهوریتی نین تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن حبس ائدیلب. اونون حبس یئری و حبسی نین سببی آچیقلائیپ.

سنتیابرین ۲۲-۵۵ تهلوکه سیزلیک مامورلاری هیدج شهرینده وطنداشلارین اعتراض آکسییاسینا جاواب اولاراق بیر چوخ وطنداشی حبس ائدیبلر. بیر گون سونرا مهدی دادگر و اونون باجیسی (تاسوفله آدی بللی دئییلدیر) هیدجده کی ائولرینده پولیس امکداشلاری طرفیندن ساخلانیلیب. اونلارین هامیسی ابهر حبس خاناسینا کؤچورولوب. مهدی دادگر و خانیم دادگر بازار گونو، اوکتیابرین ۹-۱۵ ضامن عوضینده سربست بوراخیلیبلر.

عینی زاماندا، ابهر شهرینده پولیس و تهلوکه سیزلیک امکداشلاری چارشنبه گونو، سنتیابرین ۲۱-۵۵ کتچیریلن اعتراض آکسییاسی زامانی بیر چوخ وطنداشی حبس ائدیبلر. هله ده

تهلوکه سیزلیک قووه لری حرکتده اولان آوتوموبیله آتش آجیب و آوتوموبیلین تکرلرینی پارتلادیقدان سونرا میلیلی فعاللاری محاصیره یه آلاراق شدتلی دؤیومه دن سونرا حبس ائدیبلر.

یاخینلاری نین وئردیگی معلوماتا گؤره، بو فعاللار حبس زامانی شدتلی دؤیومه نتیجه سینده آلدیغی خسارتلر سببندن خسته خانایا یئرلشدیریلیب. اولارلا طبیی یاردیم گؤستریلیب و بیر نچه ساعتان سونرا رسمیلر اولارلا نامعلوم یئرله آپاریبلار.

۲ اکتیابر ۲۰۲۲-جی ایله تبرییز اونیورسیتتی سون اوچ اونیولیکده طلبه لرین ان بؤیوک نومایشلریندن بیرینین شاهیدی اولدو. مینرله طلبه "قادین، حیات، آزادلیق"، "دیکتاتور اولوم"، "آزادلیق، عدالت، میلیلی حؤکومت" و س. شوعارلارلا کئچیریلن عموم اولکه اعتراضلارینا قوشولوبلار. طلبه لرین نومایشیندن بیر ساعت سونرا تبرییزه اینترنت اولجه محدودلاشدیریلدی، سونرا ایسه تامامیله کسیدلی و اینسانلارین طلبه لره قوشولماسینی قارشیسینی آلماق اوچون تبرییز اونیورسیتتینه گئدن بوتون یوللاری باغلانندی. دها سونرا تهلوکه سیزلیک و حقوق-موحافیظه اورگانلاری طلبه لره هوجوم ائدیپ، اولارلا دیه نکلله ضربه لر ائندیرمیش، بیرباشا گولله ایله گولله باران اتمیشلر. بو حادثه ده ۵۰-دن چوخ طلبه بیرباشا گولله، دیه نک و الکتریک جریانلی وورماسی نتیجه سینده یارالانیپ. اولارلار ان بعضیلری نین وضعیتینی آغیردیر. یارالیلارین تقریباً یاریسی قادیندیر. ایندییه دک اونیورسیتت تهلوکه سیزلیک امکداشلاری نین امکداشلیغی ایله آزی ۵۰ طلبه حبس ائدیله رک اونیورسیتتدن چیخاریلیپ. اونیورسیتت داخلیلنده کی حادثه زامانی تهلوکه سیزلیک قووه لری ۳۰۰۰-دن چوخ طلبه نی محاصیره یه آلیشیدی. ۵۰۰-دن چوخ طلبه تبرییز اونیورسیتتین نین موحافیظه سینه چاغیریلیپ. اولارین آراسیندا ۳۰۰ طلبه تکنیکی فاکولته دندیر.

۲۰۲۲-جی ایل اکتیابرین ۲-ده تبرییز اونیورسیتتینده کی اعتراض آکسیاللاریندا ایشتیراک ائدن بیر شاهد بیزه دئدی: «تهلوکه سیزلیک قووه لری شدتله باسقین ائدیردی. اولار طلبه لره اوو توفنگیندن آتش آچیبلار.»

تبرییز اونیورسیتتینده آکسیا ایشتیراکچیسیندن موصاحیه آلدیق: «اونیورسیتت رکتورو گلدی و گنتمه ییمیزی

ناراحتلیق وار. ایران حؤکومتی نین تهلوکه سیزلیک قووه لری ۲۴ سنیابر ۲۰۲۲-جی ایل، شنه گونو گون اورتا ساعتلاریندا خلیل مرادی و بهرام جعفری نین ائولرینه باسقین ائده رک، اولناری حبس ائدیپ و سولدوز اطلاعات ایداره سینه تحویل وئریپ.

سینا اسماعیلی ۲۰۲۲-جی ایل سنیابرین ۲۷-ده تبرییزه حبس ائدیپ. تأسف کی، اونون وضعیتینی ایله باغلی هئچ بیر معلومات درج اولوماییب.

محمد جاواد تربیت سنیابرین ۳۰-۱۵ تبرییزه حبس ائدیپ. اونون شکیللری حاکم صلواتی محکمه سینده تئلویزییادا یایملانیپ. بو، ناراحتلیقلارین شدتینی آرتیریر. تئلویزییا ایله یایملانان بو محکمه لر تهلوکه سیزلیک اورگانلاری نین گؤستریشی ایله حبس اولونان شخصلره آغیر اتهاملار ایره لی سورمک اوچون کئچیریلیپ.

اکتیابرین ۱-ده زنجانین کشفیاتچیلاری (طلاعات) بو شهرده یاشایان ژورنالیست و قادین حقوق مودافییه چیسینی صفیه قره باغی نی حبس ائده رک نامعلوم یئرله آپاریبلار. اکتیابرین ۸-ده صفیه قره باغی محکمه پروتئسینی سونونا قدر ضامنه بوراخیلیپ. پروتئسین ایلکین مرحله سینده اونون اتهامی "ایران اسلام جمهوریتینا قارشی تبلیغات" اولدوغو بیلدیریلیپ.

۲۰۲۲-جی ایل اکتیابرین ۱-ده ایران حؤکومتی نین تهلوکه سیزلیک قووه لری اردبیلده یوسف کاری نین آتا ائوینه باسقین ائدیپ. بو آذربایجانلی فعال ائوده اولمادیغی اوچون اونون حبسینه نایل اولما بیلمه ییلر. او، اکتیابرین ۵-ده حبس ائدیپ.

امیر سفری، عسگر دیر، ۱ اکتیابر ۲۰۲۲-جی ایله تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن حبس ائدیپ. او، حربی خیدمتده دیر. عائله سی نین مسؤل اورگانلارا موراجعت ائتمه سینه باخمایاراق، اونون حبسینی نین سببی و هارادا ساخلاندیغی باره ده معلومات وئریلمه میشدیر. بیر هفته سونرا او، مووقتی اولاراق ضامن عوضینده آزادلیغا بوراخیلدی.

شاهدلرین سؤزلرینه گؤره، اکتیابرین ۱-ده سجاد قانع مقدم و محمد جولانی شخصی آوتوموبیلی ایله سرعیندن اردبیلده گندرکن بیر نچه ماشین اولناری تعقیب ائدیپ. بو واخت شاهدلرین ایفاده سینه گؤره، سلاح سسلری ائشیدیلیپ.

سالار طاهر افشار کیرمانشاهدا تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن حبس ائدیلب. وئرلین معلوماتا گؤره، بو فعال حربی خیدمتینی کیرمانشاهدا کئچیریر. اونون حبسی نین سببی، مومکون اتهاملار، هارا کؤچورولمه سی باره ده اطرافلی معلومات یوخدور.

۲۰۲۲-جی ایل اوکتیابرین ۳-۵ خویدا یاشایان آذربایجانلی فعال جواد احمدی یئکانلی آتاسی نین ائوینده تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن حبس ائدیلب. اونون حبسی نین سببلی و کؤچورولمه یئر باره ده اطرافلی معلومات یوخدور.

حؤکومت هئچ بیر سبب گؤسترمدن آذربایجانلی فعاللاری حبس ائتمکده داوام ائدیر. ۳ اوکتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده آذربایجانلی فعال یاشار اکبرزاده اردبیل شهرینده تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن حبس ائدیلب. بو فعالین حبسی نین سببلی و کؤچورولمه یئر باره ده اطرافلی معلومات یوخدور.

آرش عفتی و میثم بهشتی اوکتیابرین ۴-۵ ده تهران و تبریزده تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن حبس ائدیلب. تبریزده کی آرش عفتی و میثم بهشتی نامعلوم یئر آپاریلیبلار. آرش عفتی نین حبسی زامانی تهلوکه سیزلیک قووه لری ائوده آختاریش آپاراراق اونون شخصی اشیا لارینی، او جومله دن نوت بوکونو و مویبل تلفونونو موصادیره ائدیبلر.

اوکتیابرین ۴-۵ ده اراکلی طلبه فعاللاردان بییری علی لطیفی اؤز ائوینده ایران حؤکومتی نین تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن حبس ائدیلب. هله لیک اونون سون وضعیتینی ایله باغلی معلومات یوخدور.

۶ اوکتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده سرابلی طلبه فعال زهرا پندی تبریزده حبس ائدیلب. بو طلبه فعالین هارادا اولماسی ایله باغلی هئچ بیر خبر درج ائدیلمه ییب.

اوکتیابرین ۵-۵ ده فیروز معینی اردبیلده ایش یئرینده تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن حبس ائدیلب. بو فعال حبس زامانی شددتلی دؤیولوب. جناب معینی سول گؤزو گؤرمه قابیلیتینی ایتیریپ. اونون سول آیاغی و اللری آغیر خسارت آلیب. اونون حبسی نین سببلی ایله باغلی هئچ بیر معلومات درج اولونماییب. او، ۲۰۲۲-جی ایل اوکتیابرین ۶-۵ اردبیل مرکزی حبس خاناسی نین حربی قانادینا کؤچورولوب.

ایسته دی. او دئدی کی، قالساق، قان تۆکوله جک. بیز ایسه، ”قورخمادیق!“ شوعارینی سسلندیرمه یه داوام ائدیک. ایکی ساعت سونرا، چوخلو طلبه نین بیغیشدیغی اونورسیتتین داروازاسی نین قارشیسیندا کی اونورسیتت بلوکوندا طلبه لره هجوم ائدیلدیغینی موشاهیده ائدیک. طلبه لره تهلوکه سیزلیک و پولیس قووه لری طرفیندن محاصیره یه آیلندی. من ۲۰ طلبه نین اولومجول دؤیولدیونو گؤردوم. تهلوکه سیزلیک قووه لری اونلاری گؤزلری باغلی حالدا امام رضا خسته خاناسینا آپاردیلار. آبرسان (تبریز اونورسیتتینی یاخینلیغیندا میدان) طرفده باشلامیش دؤیوله لر و قان گؤلوندن سونرا قالان طلبه لر حبس ائدیلدیلر. طلبه لردن ایکسی نین قول و آیاق سوموکلی سینمیشدی، آما اونلارلا سونرا نه باش وئردیغینی بیلیمیرم. اونورسیتت شهرجیگی نین قاپیلاری باغلی ایدی. قاپیلاری باغلا دیلار کی، بیر نفر ده اولسون شاهیدین ایشتیراکی اولمادان هامیمیزی سیندیرسینلار. جسارتلی بیر قیز دیواردان ایلک توللاندی. اونون سسینی هئچ واخت اونوما یا جاغام. دئدی کی، ”نه حیات، نه ده اولوم او قدر دیرلی دئییل کی، شرفی نی ساتاسان“.

۲ اوکتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده علی کوهی تبریزده حبس ائدیلب. عائله سی نین اونون وضعیتینی ایله باغلی هئچ بیر معلوماتی اولمادیغی اوچون علی نین عائله سی اوندان چوخ ناراحتدیر.

تبریز اونورسیتتینی ایله عینی واختدا اورمییا و زنجان اونورسیتتلی نین طلبه لری بو اونورسیتتلی نین کامپوسوندا توپلاشاراق ایسلام جمهوریتینی علیه نه شوعارلار سسلندیرمیش، عوموم اولکه اعتراضلارینا دستک وئرمیشلر. بو ایکی اونورسیتتنده احتیمال اولونان حبسلرله باغلی هله ده معلومات یوخدور. بونولا بئله، اورمییا دا اعتراضلار زامانی الهه بایرامیان، معصومه ملکی، سالار طاهر افشار، احمد ظفر مون، نیما حسنی، مهدی ارسلانی، اشکان سعادت مهر، وحید عشقی و سیاوش سلیمانینی نین حبس ائدیلدیگی بللیدیر.

اوکتیابرین ۲-۵ اورمییا-قربی آذربایجان ویلایتینده ایلاسه بایرامیان تهلوکه سیزلیک قووه لری طرفیندن دؤیوله رک حبس ائدیلب. او، رسامدیر. ایلاسه بایرامیان اورمییا گؤلونون قوروماسی نین فسادلاریندان بحث ائدن ”موزه“ قیسا فیلمینده رول آلیب.

اوکتیابرین ۱۵-۵۵ تریزده وکیللر سینا یوسفی، قاسم بعدی و امیر مهدی پور حبس ائدیلبلر. سینا یوسفی آذربایجان حوقوق شوناسلار، اینسان حوقوقلاری کمیسیونون صدر معاونیدیر. سینا یوسفی آذربایجان حوقوق شوناسلار کانونونون اینسان حاقلاری کمیسیونو طرفیندن محبوسلارین مودافیله کومیتته سی آدلی کومیتته نین یارادیلدیغینی آچیقلایب. بو حبس کومیتته یارادیلدیقدان و تریزده محبوسلارین سای ایلله باغلی آمار وئریلدیکدن سونرا باش وئریب. سینا یوسفی تویتر حسابیندا تریزده آزی ۱۷۰۰ نفرین حبس ائدیلدیغینی آچیقلایب. حبس اولوغوش وکیللر تریزین مرکزی حبس خاناسینا کۆچورولوب. سینا یوسفی و امیر مهدی پور اوکتیابرین ۲۷-۵۵ آزادلیغا بوراخیلبلار.

قاسم بعدی اوکتیابرین ۳۱-۵۵ آجلیق آکسیاسینا باشلایب. بو آذربایجانلی وکیل محبوسلاری مودافیله کومیتته سی یاراتدیغی اوچون «اؤلکه نین تهلوکه سیزلیگینه قارشى البیر اولماق» و «رژیم علیه نه تبلیغات» اتهاملاری اساسیندا تریز حبس خاناسیندا دیر. او، آجلیق آکسیاسینا باشلانان سلولا کۆچورولموشدور.

اسکیت فدراسیونون رسمی مشقچیسى (مربی) و آسالم (طالش) ساکینی مهسا یزدانی اوکتیابرین ۲۶-۵۵ کتچیریلن اعتراضدا ایشتیراک اتدیکن سونرا تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن حبس ائدیلب. بو گونه قدر مهسا یزدانی نین وضعیتى ایله باغلی هئچ بیر معلومات یوخدور.

شرقی آذربایجان حوقوق شوناسلار درنی نین عضو وکیل نگین کیانی محبوسلاری مودافیله ائتمی قبول ائدیگی اوچون حبس ائدیله رک تریز مرکزی حبس خاناسینا کۆچورولوب. بو خبری آذربایجانلی وکیللردن بیری اولان جعفر افشارنیا اؤزونون اینستاقرام صحیفه سینده آچیقلایب و بیلدیریب کی، اتهام، ایستینطاق، ایشین گئدیشى ایله باغلی هله ده معلومات یوخدور.

نیما رحیمی اوکتیابرین ۲۶-۵۵ تریزده - شرقی آذربایجاندا حبس ائدیلب. اونون سون وضعیتى ایله باغلی هئچ بیر معلومات درج اولومایب.

حوقوق مودافیله چیلری بیلدیرلر کی، زجاندا یاشایان تقاعدچو موعلیم رسول حدادی ۲۶ اوکتیابر چارشنبه گونو بو شهرده کتچیریلن مهسا امینین اولومونون قیرخینجی گونو نومایشلرینده یاراناراق، بین اولومو کتچیریب.

آیلار احمدی اوکتیابرین ۸-۵۵ اورمیادا کتچیریلن اعتراض آکسیاسیندا تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن حبس ائدیلب. اونون هارادا اولماسی و حبس نین سببی ایله باغلی هئچ بیر معلومات وئریلمه ییب.

اوکتیابرین ۹-۱۵ سعید ایلخانی تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن ملکان آزاد اونورسیتتینده حبس ائدیلب. او طلبه دیر. اونون هارادا اولماسی و حبس نین سببلی باره ده معلومات یوخدور.

اوکتیابرین ۹-۱۵ صالح مولعباسی اهر-قربی آذربایجاندا تهلوکه سیزلیک قوه لری طرفیندن حبس ائدیلب. اونون حبس نین سببی ایله باغلی هئچ بیر معلومات درج ائدیلمه ییب. تهلوکه سیزلیک قوه لری صالح مولعباسی و عائله سین شددتله دؤیولر. صالح مولعباسی کشفیات قوه لری نین سرت داورانیشینا گۆره آجلیق آکسیاسینا باشلایب. او ۱۷ گون آجلیق آکسیادان سونرا سربست بوراخیلمشدیر.

اوکتیابرین ۱۱-۵۵ زنگان ویلایتی نین تجدیدنظر دادگاهی سید احمد نقوی موعلیم راتفاقی نین فعالیدیر. زنگان تجدیدنظر محکمه سی نین ۱ سایی شؤبه سی رژیم علیه نه تبلیغات فعالیتینه گۆره ۱ ایل مدینه آزادلیقدان محروم ائدیلب.

اوکتیابرین ۱۲-۵۵ تهلوکه سیزلیک قوه لری تانیمیش آذربایجانلی وکیل محمدرضا فقیه نی حبس ائدیب. جناب فقیه تهراندا ایران وکیللر کانونونون قارشیسیندا «اعتراضچیلارین حوقوقلاری نین پوزولماسینا و قانون اساسی نین ۲۷-جی ماده سین» اعتراض اولاراق کتچیریلن آکسیادا ساخلانیلب. او، اوکتیابرین ۲۵-۵۵ ضامن قارشیلدیغیندا محکمه پروسی نین سونونا قدر حبس دن آزاد ائدیلب.

اوکتیابرین ۱۵-۵۵ سعید احمدی، محمد رضامچمن، یوسف یوسفی، محمد مهدی ابراهیمی (۱۶ یاش)، پیمان منادی، عرفان زارعیان، محمد جلالی، توحید منوچهری، حسین جوادى، عباس نصری، مریم افشارنیا، محمد امین شفیع نژاد، احمد رستمی، معین حدیثی، معین میکائیلوند، سینا میکائیلی، میرعباس میرحبیبی، آرش شکانی، پویا علیزاده، علی علوی، امیر رحیمی اردبیلده کتچیریلن اعتراض زامانی حبس ائدیلبلر. اولارین اتهاملاری و حبس سببلی ایله باغلی هئچ بیر معلومات درج ائدیلمه ییب.

شهری نین باش و اینقیلاب دادگاهینا موراجعت ائتدیکن سونرا ایشینده ایره‌لی سورولن اتهاملار اوزره محکمه پروتسئسینه چاغیریش ورقه‌سی‌نین وئرلمه‌سی باره‌ده معلوماتلاندیریلیب. اتهاملار "ایسلام جمهوریتینا قارشلی تبلیغات فعالیتی" و "گرگینلیک یاراتماق اوچون ایران اتیک منسوبیتینی بیله‌رکدن تحقیر ائتمک" دیر.

۲۰۲۲-جی ایل اکتیابرین ۳۰-۱۵ تهلوکه‌سیزلیک قوه‌لری اربیلین گرمی شهرینده یاشایان آذربایجانلی وطنداش فعالی رضا جودی‌نین آتا ائوینه باسقین ائتدیلر و رضا جودی ائوده اولمادیغی اوچون اونو حبس ائتمه‌یه نایل اولما بیلمه‌دیلر. تهلوکه‌سیزلیک قوه‌لری اوردئر اولمادان ائوده آختاریش آپاریب، رنزا جودی‌نین آتوموبیلینی اله کئچیریب، آتاسی سعید جودی ایسه حبس ائدیلر. رضانین آتاسی حاقیندا هئج بیر معلومات یوخدور.

ندا بیات اکتیابرین ۳۰-۱۵ زجاندا حبس ائدیلیب. او، زجان شهرینده دینج اجتماعی اعتراضلاردا ایشتیراک ائدن یئنیتمه قیزدیر. اونون سون وضعیتیندن خبر یوخدور. شاهیدلرین سؤزلرینه گؤره، ندا بیاتین حبسی زامانی مولکی گئیملی قوه‌لر زوراکیلیق تطبیق ائدیلر.

اکتیابرین ۳۱-۵۵ آذربایجان مدنی اونیورسیتتینی نین طلبه‌سی آرمیتا پاویر اونیورسیتتین گیش قاپیسی قارشیسیندا حبس ائدیلیب. آرمیتا پاوئر بیولوگیا طلبه‌سیدیر. اونون سون وضعیتینی ایله باغلی معلومات یوخدور.

معلوماتلارا گؤره، آذربایجانلی کومئدی آکتیورو مازیار شکوری اکتیابرین ۳۱-۵۵ اینستاگرام صحیفه‌سینده پایلاشیم ائتدیکن سونرا ایران ایسلام جمهوریتینین تهلوکه‌سیزلیک مامورلری طرفیندن حبس ائدیلیب.

او، موسوی زنجان خسته‌خاناسی‌نین مراقبت‌های ویژه شعبه‌سینه یئرلشدیریلیب.

۶۶ یاشلی حدادی همین تاریخدن اعتباراً جیددی نظارت تدبیرلری آلتیندادیر. حدادی ایله عائله‌سی‌نین گؤروشو زامانی فوتوشکیل چکلمه‌مه‌سینی تامین ائتمک اوچون گؤروشلر تهلوکه‌سیزلیک قوه‌لری‌نین ایشتیراکی ایله باش توردور.

بیلدیریلیر کی، تهلوکه‌سیزلیک امکداشلاری بو بازنشت موعلیمین وفاتی اعلان ائدیلدیکن سونرا تهراندا دفن ائدیلمه‌سی و اعتراضچیلارین زجانا توپلاشماسی‌نین قارشیسینی آماق اوچون رسول حدادی‌نین تهرانا آپاریلماسینا راضیلیق وئرمه‌لری اوچون اونون عائله‌سینه تعضیق گؤستریلر. رسول حدادی‌نین عائله‌سی راضیلیق فرمونو ایضالاماقدان ایمتیناع ائتدیکن سونرا تهلوکه‌سیزلیک قوه‌لری رسول حدادی‌نین تهرانا کؤچورولمه‌سی اوچون داستاندان امر آلاقلارینی آچیقلایبیلار.

داود کابالی ۲۶ اکتیابر ۲۰۲۲-جی ایل چارشنبه گونو قربی آذربایجانین اورمییا شهری‌نین اوستادان کوچه‌سینده‌کی اعتراضدا حبس ائدیله‌رک اورمیانین کشفیات پولیس ایداره‌سینه تحویل وئریلیب.

فاطمه الفی و سید امیر رشیدی جوتلویو اکتیابرین ۲۶-۱۵ تریزده تهلوکه‌سیزلیک قوه‌لری طرفیندن حبس ائدیله‌رک بو شهرین حبس‌خاناسینا آپاریلیب.

شاهیدلرین سؤزلرینه گؤره، ایران حؤکومتی‌نین مامورلری جوتلویو ساخلادیقلاری زامان دؤیوبلر. هله‌لیک اونلارین سون وضعیتینی ایله باغلی اعتبارلی معلومات وئرلمه‌ییب.

سهند تکنولوژی اونیورسیتتینی نین داغ-معدن مهندسلیگی فاکولته‌سی‌نین لیسانس اویرنجی‌سی حنان موذن اکتیابرین ۲۷-۵۵ آخشام ساعتلاریندا تریزین شاهناز کوچه‌سینده حبس ائدیلیب. اونون حاضرکی وضعیتینی و اونو حبس ائدن قوروم حاقیندا معلومات یوخدور.

۳۰ اکتیابر ۲۰۲۲-جی ایلده میلاد پرنیان شرقی آذربایجانین تریز شهرینده حبس ائدیلیب. اونون هارادا اولماسی باره‌ده معلومات یوخدور.

افشار محب ۳۰ اکتیابر ۲۰۲۲-جی ایل تاریخینده اربیل

ایران حۆکومتی نین اعتراضلار یاناشماسی

تعضیق ائدیر کی، اؤلن نومایشچیلرین تصادفده و یا اورک چاتیشمازلیغیندان اؤلدوکلرینی اعلان ائتسینلر. اسرا پناهی مسئله سینده حۆکومت اسرانی عائله سینه تعضیق گۆستره رک، اسرانی خسته لیک سببیه وفات ائتدیگینی سؤیله مکلرینی ایسته ییرلر. اورمیادا اؤلدورولموش نیمانین ایسه، ایت دیشله مه سیندن دونیاسینی دیشدیگی بیلدیریلیر. بئله لیکله، ایران حۆکومتی بو تیپ موناسیبت و حرکتلره اؤلوم فاکتلاری ایله باغلی مسئولیتی اؤز اوزریندن آتماغا چالیشر.

سیستما تیک آیری سئچکی لیک

ایران قانون اساسی قادینلار و اتنیک آزلیقلار، خصوصیه اهواز عربلرینه، آذربایجان تورکلرینه، بلوچلار، کوردلره و تورکمندر قارشى آیری-سئچکیلیگی دستکله ییر. قادینلار و آزلیق قروپلاری فوندامنتال اینسان حاقلاریندان محروم ائدیلب. قئیری-فارسلارین اؤز آنا دیلینده تحصیل آلماسینا ایجازه وئرلمیر. بوندان علاوه، قادینلار دینیندن آسیلی اولمایاراق حجاب تاخماق مجبوریتینده قالدیقلاری اوچون گئیملرینی اؤزلری سئچه بیلیرلر. آیری-سئچکیلیگین قادینلارین ائولیلیگینه، بوشانماسینا، میراث آلماسینا و حیاتی نین دیگر طرفلرینه تأثیری گئنیشدیر.

اتنیک آزلیق منصوبو اولان قادینلار، گئندئر آیری-سئچکیلیگیندن علاوه، اتنیک آیری-سئچکیلیک ده داخیل اولماقلا برابر سیزلیکلرین باشقا فورمالاریندان دا اذیت چکیرلر. بو، ایران جمعیتینده اولارین سوسیال استاتوسونو فارس قادینلارین نین استاتوسوندان داها ضعیف ائدیر. مثلا، قئیری-فارس اتنیک قروپلار قارشى آیری-سئچکیلیکچى اقتصادی سیاست اتنیک آزلیق منصوبو اولان قادینلار اوچون تحصیل،

ضررچکمی و اؤلدورولموش شخصلرین عائله لری نین، حادثه شاهیدلرین، ایران داخیلینده اینسان حاقلاری مودافیه چیلری و بین الخلق اینسان حاقلاری تشکیلاتلارین نین نومایشچیلرین و دیگر اینسانلارین اؤلدورولموش ایله باغلی وئردیکلری چوخ سایدا معلوماتلار باخمایاراق، ایران اؤلوم فاکتلارینی گئنیش میقیاسدا اینکار ائدیر و بو فاکتلار باغلی هئچ بیر مسئولیت گۆتورمور. تحلیللر گۆستریر کی، بیر سیرا حاللاردا اؤلوم حاللارین قارشیسینی آلماق اولاردی.

سکسن اوچ یاشلی عالی دینی لیدر خامنه ی اعتراضچیلاری "اغتشاشچیلار" و "خالق دوشمنلری" کیمی قلمه وئریب: "آچیق شکیلده دئییرم کی، بو اغتشاشلار و بو گونسیزلیک آمریکا و ایشغالچی، ساختا سیونست رژیم [اسرائیل] و اونلار پول اؤده ینلر طرفیندن حاضرلانیب و خاریجه کی بعضی ساتقین ایرانلیلار اونلار کۆمک ائدیبلر، - خامنه ی ۳ اکتیابر ۲۰۲۲-جی ایل تاریخلی چیشیندا دئییب.

۲۰۲۲-جی ایل سئنتیابرین ۲۳-۵۵ ایرانین داخیلی ایشلر ناظری احمد وحیدی اعتراضلار زامانی هلاک اولانلار باغلی آچیقلامالار وئریب. او، «ایرانین قریبندن و شمال-قریبندن اولان اسلام اینقیلابینا قارشى قروپلار» حاقیندا دانیشیب. او، آذربایجان ایالتلرینده هانسی آنتی اینقیلابچی قروپلارین فعالیت گۆستریدیگینه آیدینلیق گتیرمه ییب. آذربایجان تورکلری ایرانین شمال-قریبنده و قریبنده یزلشن ایالترده مسکونلاشیبلار. نومایشچیلرین پولیس بؤلمه سینه زورلا گیرمه یه جهد گۆستریدیگینه دایر هئچ بیر ثبوت اولماسا دا، تهلوکه سیزلیک قوه لری آذربایجان ایالتلرینده دفعه لرله حقیقی گولله لردن ایستیفاده ائده رک، نومایشچیلری قتله یئتیرمیشلر.

ایرانین عالی لیدری و ایرانین داخیلی ایشلر ناظری اعتراضچیلاری "اغتشاشچیلار"، "خالق دوشمنلری" و "آنتی اسلام قروپلار" آدلاندیریبلار. اونلار بونو اعتراضچیلاری سیخیشدیрмаق و ضررچکمی و اؤلدورولموش شخصلر قارشیسیندا هئچ بیر مسئولیت داشیماماق اوچون ائدیبلر. دیگر طرفدن، حۆکومت قوربانلارین عائله لرینه

بین الخلق ایجتەماعییت و تشکیلاتلارین جیددی تعزیقلری آرتمازسا و لازیمی تدبیرلەر گۆرۈلمەسە، اعتراضچیلارین، قادینلارین و اتنیك حوقوق مودافیەچیلرینین حیاتی ریسکی نین کسکین شکیلدە آرتا جاغیندان چوخ ناراحتیق.

اقتصادی رسورسلار چیخیش محرومیتلرینە و دیگر سوسیال محرومیتلەرە سبب اولور.

نتیجە و تۆۋەنلەر

علاقە معلوماتی:

etkyazi@gmail.com

اینترنت محدودیتلرینە باخمایارق، اعتراضچیلارین اولدورولمەسى و کوتلوی ساخلا ناسی خیرلری آرتماق دایر. اینسانلار ضرر چکمیش، یارالانمیش اعتراضچیلاری ائولردە معالیجە ائدیقلر کی، اونلاری حبس اولوماقدان قوروسونلار. چونکی، خستە خانالار حاکیمییتین نظارتیندە دیر و یارالیلاری آمبلانسلا حبس خانالارا آپاریرلار. تبریذ دە یارالیلارین الغدیر خستە خاناسینا و اورایا گۆندریلدیگی بیلدیریلسە دە، علاوه معلومات وئریلمیر. تبریذە کی حبس خانای اعتراض ائدن طلبەلرلە و توتولان اعتراضچیلارلا دولودور. مووافیق ساخلا یئرلری نین چاتیشمازلیغی سببیدن بیر نئچە محبوس، او جوملە دن طلبەلر حبس خانادان کنار یئرلەر آپاریلیب.

۱۶ سئنتیابر حادثەلری نین آردینجا بو گونلردە شیمال-قربی ایرانین آذربایجان تورکلری یاشایان اوچ اساس شهری اولان تبریذ، اورمییا و اردبیلین کوچەلریندە ”آزادلیق، عدالت، میلی هۆکومت“ شوعاری اساس شوعارا چئوریلمکدە دیر.

نویابرین اولیندە تبریذین شاهناز و باشقا محلهلریندە باش توتان نومایشلر زامانی یوخاریدا قئید اولوموش شوواردان علاوه ”ملتلرە استیقلال“، ”قادینلار آزادلیق“، ”موللارین ایشی: اوغرولوق، قتل و خیانت“ شوعارلاری سسلندیریلمیشدیر. بو شوعارلارین سسلندیریلمەسى سوسیال شبکه پایلاشیملاریندا آیدین گۆرۈمکدە دیر.

ایران هۆکومتی سازمان مللین باش کاتیبی نین و سازمان مللین عمومی مجمعیندە، ایراندا داوام ائدن قئیری-قانونی قتل و حبسلری آراشدیرماق چاغیریشلارینا محل قویمایب.